

Zemplínska šírava – Paľkov

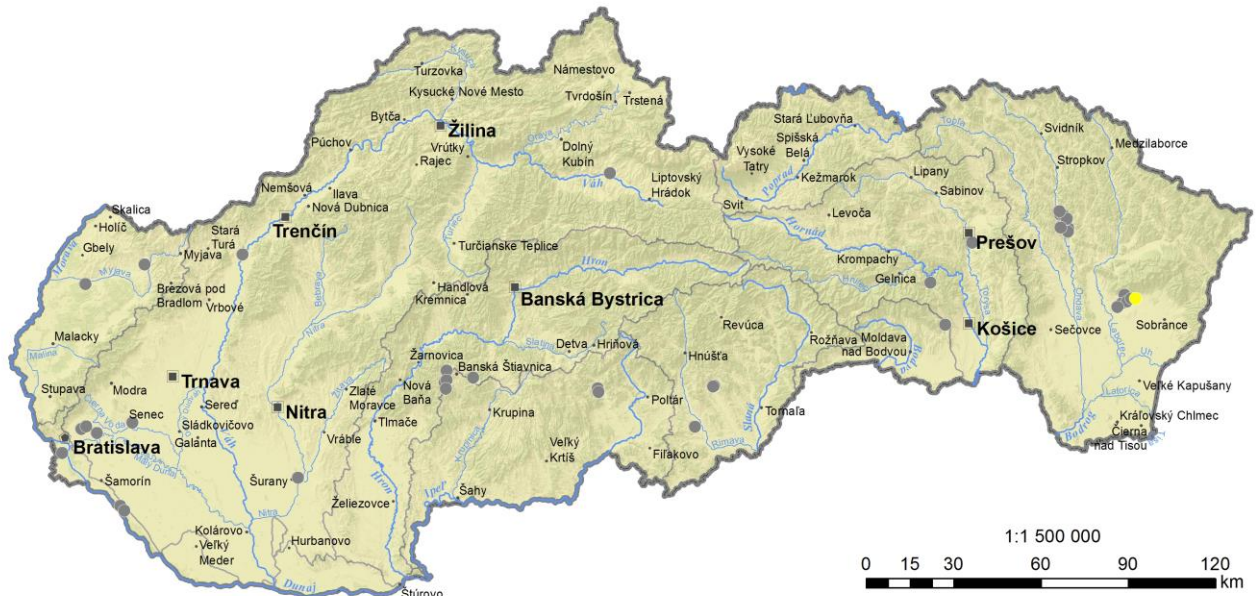
Internetový profil vody určenej na kúpanie

Členský štát EÚ: Slovenská republika	
Kraj: Košický	
Obec: Klokočov	
ID vody na kúpanie: SKREK028	
Spôsob vyhlásenia vody určenej na kúpanie (ďalej len „VUK“): Lokalita Zemplínska šírava – Paľkov bola vyhlásená všeobecne záväznou vyhláškou Krajského úradu životného prostredia v Košiciach č. 9/2005 z 18. mája 2005, ktorou sa vyhlasujú vody určené na kúpanie a určujú povrchové vody určené pre život a reprodukciu pôvodných druhov rýb za vodu určenú na kúpanie.	

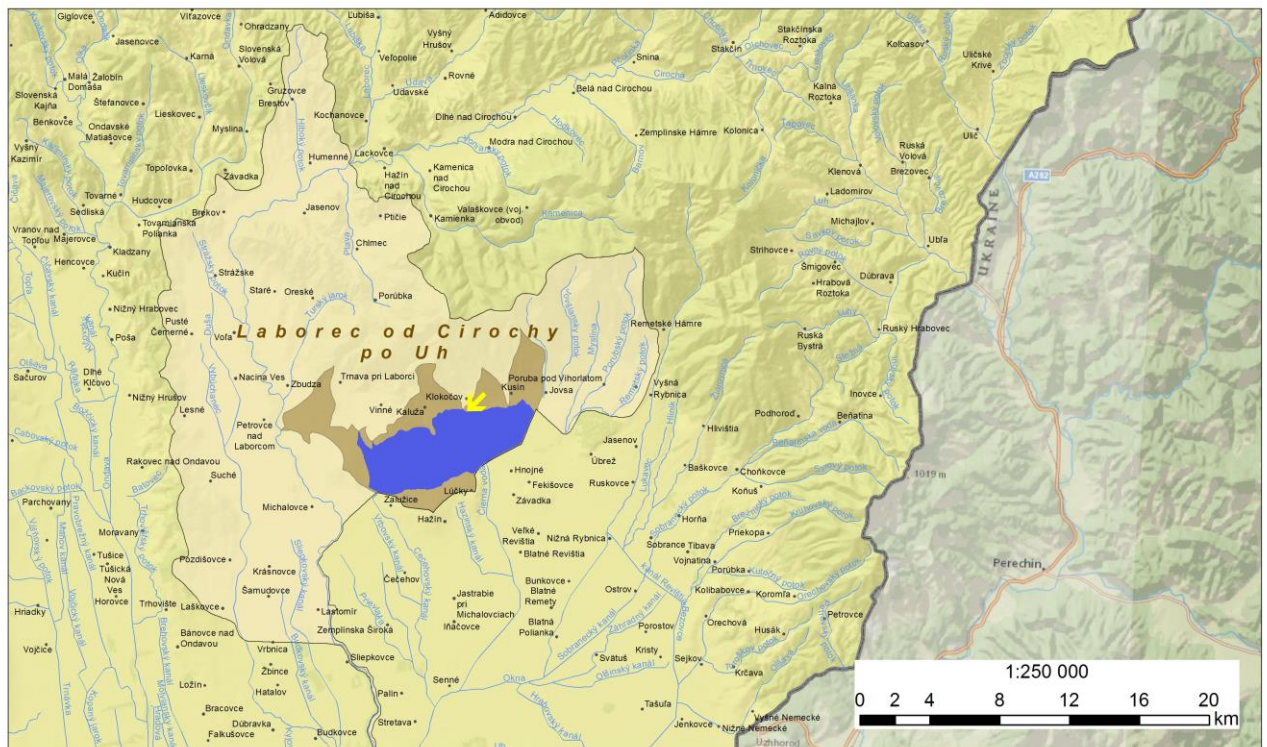
Obr. 1: Zemplínska šírava – Paľkov
(zdroj: RÚVZ so sídlom v Michalovciach)

Orgán kompetentný za monitorovanie	Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Michalovciach
Kontaktné údaje	<u>adresa:</u> S. Chalupku 5, 071 01 Michalovce <u>tel.:</u> 056/ 68 80 611 <u>e-mail:</u> mi.sekretariat@uvzsr.sk
Orgán kompetentný za hodnotenie	Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky
Kontaktné údaje	<u>adresa:</u> Trnavská cesta 52, 826 45 Bratislava <u>tel.:</u> 02/49 284 111 <u>e-mail:</u> uvzsr@uvzsr.sk
Spôsob rekreácie	neorganizovaná (bez prevádzkovateľa)

Lokalizácia vody určenej na kúpanie v rámci SR

Detail základného povodia

Legenda

- Bratislava hlavné mesto
- Košice krajské mesto
- Vinné názov obce
- štátna hranica
- hlavný tok
- prítok
- čiastkové povodie
- základné povodie
- podrobné povodie
- voda na kúpanie
- ↘ lokalizácia vody na kúpanie
- názov hlavného toku
- názov prítoku
- názov základného povodia

Mapová kompozícia: ©SAŽP CEI, Banská Bystrica, 2013; Použité údaje: Atlas krajiny SR ©SAŽP CEI, B. Bystrica, 2002; National Geographic, Esri, DeLorme, NAVTEQ, UNEP-WCMC, USGS, NASA, ESA, METI, NRCAN, GEBCO, NOAA, IPC

Mapa 1: Lokalizácia VUK Zemplínska šírava – Paľkov (zdroj: SAŽP)

Popis lokality

Zemplínska šírava leží na úpätí pohoria Vihorlat severovýchodne od Michaloviec. Rozprestiera sa na ploche 32,9 km². Vodná nádrž sa vybuďovala v rámci vodohospodárskych úprav na Východoslovenskej nížine. Výstavba nádrže sa realizovala v rokoch 1961 – 1965. Voda sa do nádrže privádza hlavne z Laborca. Okrem toho do nádrže priamo ústia potoky hornej časti povodia Čiernej vody (Trnavský, Viniansky, Kalužský, Klokočovský, Porúbský, Kusínsky, Jovsanský a Myslina).

Pôvodnými účelmi vodnej nádrže boli: ochrana pred povodňami, závlaha poľnohospodárskych plôch, zabezpečenie trvalého chladenia blokov elektrárne Vojany, rekreačné účely, ornitologická rezervácia. Športovo-rekreačnú funkciu začala Zemplínska šírava plniť v roku 1966 a bolo to najvyhľadávanejšie miesto rekreácie v bývalom Československu.

Vo východnej časti vodnej nádrže (katastrálne územie obcí Hnojné, Jovsa, Kaluža, Klokočov, Kusín, Lúčky, Stráňany, Zalužice a Vinné) sa nachádza chránený areál Zemplínska šírava, ktorý bol vyhlásený v roku 1968 o výmere 622,49 ha. Predmetom ochrany je ochrana migračnej lokality vodného a pri vode žijúceho vtáctva a hniezdičov na východnom Slovensku pre vedeckovýskumné a náučné ciele.

Rekreačný areál prírodného kúpaliska Zemplínska šírava – Paľkov je posledným strediskom rekreačnej oblasti Zemplínska šírava. Nachádza sa tu najväčšie športovo-rekreačné zariadenie Sĺňava. Stredisko je určené pre rekreáciu spojenú s vodáctvom, rybárčením, kúpaním, vodnými športmi a večernou zábavou.

Legenda:

monitorovacie miesto
prevádzkovaná pláž

mierka: 1 : 35 000

Mapa 2: Letecká snímka VUK

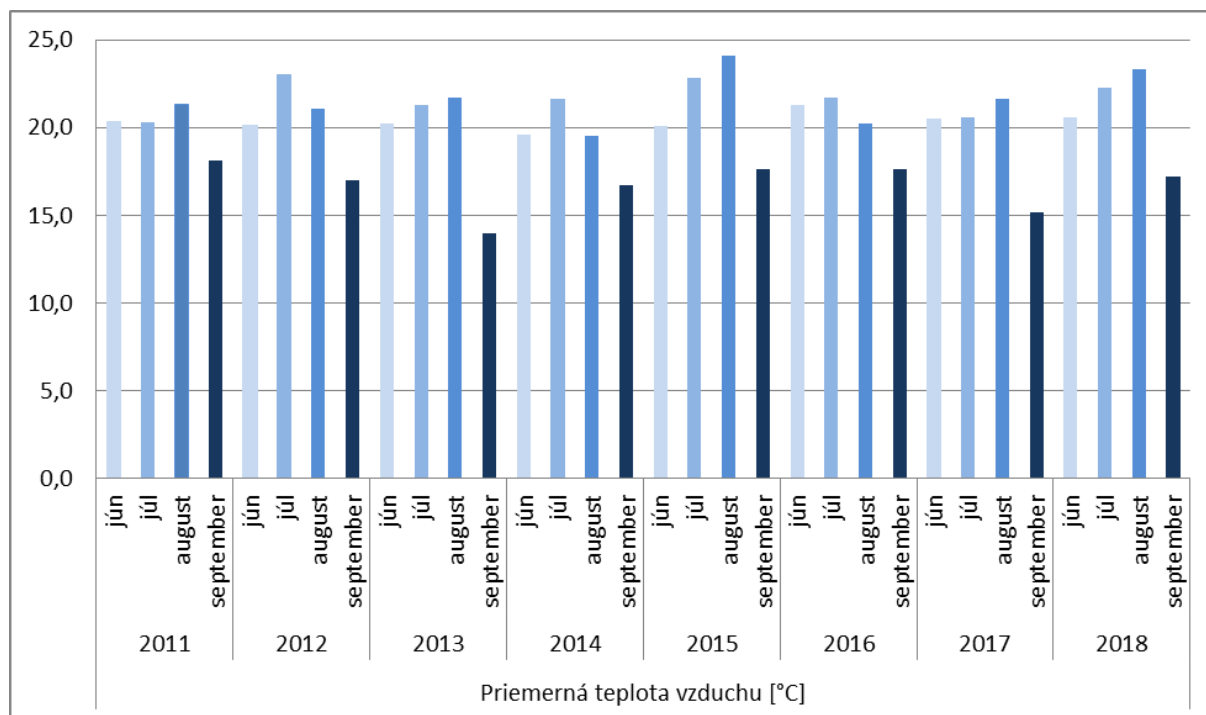
(zdroj: Digitálna ortofotomapa © EOROSENSE, s. r. o., © GEODIS SLOVAKIA, s. r. o.)

Súradnice monitorovacieho miesta		x	y
Súradnicový systém	ETRS89	22,0396	48,8079
	S-JTSK	-204 975,7791	-1 232 253,5622

Tab. 1: Lokalizácia VUK Zemplínska širava – Paľkov

Popis pláže

Štruktúra pláže	pláž je štrkopiesková s pozvoľným vstupom do vody
Charakter pláže	prírodný
Celková dĺžka/plocha pláže	450 m/6 750 m ²
Celková plocha lokality	48 700 m ²
Plocha vody na kúpanie	22 500 m ²
Priemerná/max. hĺbka vody na kúpanie	9,5 m/14,0 m
Priemerná teplota vody počas sezóny	20 °C
Obvyklá dĺžka kúpacej sezóny	1.7. – 31.8.

Obr. 2: Priemerná teplota vzduchu na VUK Zemplínska širava – Paľkov (zdroj: SHMÚ)

Vybavenie pláže	<u>toalety</u> : celkovo 8 ks
	<u>sprchy</u> : celkovo 1 ks vonkajšieho sprchovacieho stojana
Maximálny denný počet kúpajúcich sa počas kúpacej sezóny	540 osôb
Kapacita areálu	500 osôb

Vybavenie areálu: súkromné chaty, hotel, zariadenia spoločného stravovania.

Obr. 3: Zemplínska šírava – Paľkov (zdroj: RÚVZ so sídlom v Michalovciach)

Lokalizácia VUK v zmysle § 2, 3 a 11 zákona č. 364/2004 Z. z.

Názov povodia	Dunaj
ID povodia	SK40000
Názov čiastkového povodia	Bodrog
ID čiastkového povodia	SK40000RB2SB10
Názov vodného útvaru	vodná nádrž Zemplínska šírava
ID vodného útvaru	SKB1003

Charakteristika vodných útvarov

Zemplínska šírava – Paľkov je zároveň útvarom povrchových vôd Zemplínska šírava s kódom SKB1003. Je to útvar povrchových vôd stojatých, teda vodná nádrž alebo podľa terminológie rámcovej smernice o vode rieka so zmenenou kategóriou.

Kategória vodného útvaru		povrchová voda stojatá (vodná nádrž)
Kód vodného útvaru		SKB1003
Názov vodného útvaru		vodná nádrž Zemplínska šírava
Typologický popis vodného útvaru	kód typu	K123
	popis typu	vodný útvar so zmenenou kategóriou stredne hlboký s veľkou plochou povrchu v nadmorskej výške do 200 m v Karpatoch
Plocha vodného útvaru (km²)		32,900
Charakter vodného útvaru		výrazne zmenený
Stav vodného útvaru	chemický stav	dobrý (M)
	ekologický stav	nerelevantný údaj
	ekologický potenciál	priemerný (M)

Legenda:

M - stav vyhodnotený so strednou úrovňou spoľahlivosti

Tab. 2: Zadefinovanie útvaru povrchovej vody, v ktorom sa VUK nachádza (zdroj: MŽP SR)

Stav tejto VUK môže byť ovplyvnený stavom ďalšieho útvaru povrchovej vody s kódom SKB0230.

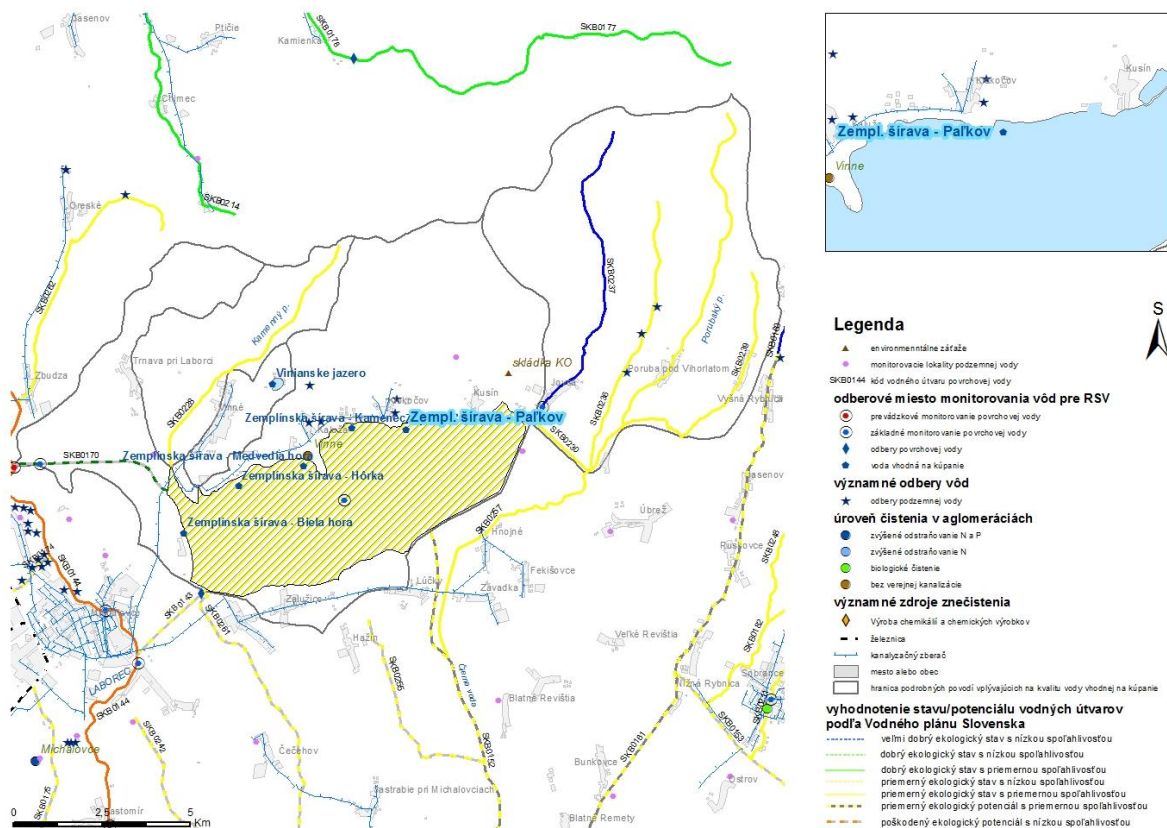
Kategória vodných útvarov		povrchová voda tečúca (rieka)
Kód vodného útvaru		SKB0230
Názov vodného útvaru		Porubský potok
Typologický popis vodných útvarov	kód typu	P1M
	popis typu	malé toky v nadmorskej výške do 200 m v Panónskej panve
Dĺžka vodného útvaru (km)		14,5
Charakter vodného útvaru		prírodný
Stav vodných útvarov	chemický stav	dobry (L)
	ekologický stav	priemerný (L)
	ekologický potenciál	nerelevantný údaj

Legenda:

L - stav vyhodnotený s nízkou úrovňou spoľahlivosti

Tab. 3: Ďalšie vodné útvary v oblasti vplyvu, ktoré by mohli byť zdrojom znečistenia (zdroj: MŽP SR)

Charakteristika oblasti vplyvu

Mapa 3: Oblasť vplyvu (zdroj: VÚVH)

Popis zdrojov znečistenia v oblasti vplyvu

Do Zemplínskej nádrže je zaústených niekoľko menších potokov, rozhodujúci vplyv na kvalitu vody v nej má rieka Laborec. Najvýznamnejším znečisťovateľom nad nádržou najmä

v minulosti bol závod Chemko, a.s., Slovakia, Strážske. Ďalšími veľkými zdrojmi sú verejné kanalizácie s čistiarnami odpadových vôd, ktoré ústia do rieky Laborec.

Podľa výsledkov hygienickej obhliadky sa na negatívnom ovplyvňovaní kvality vody môžu podieľať tieto zdroje znečistenia:

- vody z čistiarní odpadových vôd ústiach do rieky Laborec,
- obce v povodí riek ústiace do nádrže, ktoré nemajú verejnú kanalizáciu (žumpy),
- vodné vtáctvo a rybné hospodárstvo (prikrmovanie, exkrementy).

Vodná nádrž Zemplínska šírava je rybárskym kaprovým lovným revírom s režimom bez privlastnenia si úlovku v užívaní Slovenského rybárskeho zväzu. Na Zemplínskej šírave sa vyskytujú druhy nížinných rýb, a to kapor rybníčný, štika severná, zubáč veľkoústy, sumec veľký, lieň sliznatý, boleň dravý, pleskáč vysoký, karas striebřistý, ostriež zelenkavý, plotica červenooká, červenica ostrobruchá a belica európska.

Prítoky vodnej nádrže Zemplínska šírava zo severnej a východnej časti (potoky Trnavský, Kamenný, Viniansky, Suchý, Tomašovský, Kusínsky, Sokolský, Jovsanský a Kalužský) sú lososovým – pstruhovým lovným revírom.

Vo Vodnom pláne Slovenska bol pre prvý plánovací cyklus na výpočet emisií živín zaťažujúcich povrchové vody použitý model MONERIS. Emisie dusíka a fosforu sú počítané na základe vstupných informácií o živinovom znečistení pochádzajúcom z bodových zdrojov znečistenia, ktorými sú vypúšťania z čistiarní odpadových vôd a vypúšťania priemyselných vôd a na základe informácií o živinovom znečistení pochádzajúcom z plošných zdrojov znečistenia, ktorými sú atmosférická depozícia, erózia, povrchový odtok, sídla s nevybudovanou verejnou kanalizáciou alebo odľahčovaním dažďových vôd, drenáž a podzemná voda. Výsledky modelovania sú popísané v kapitole 8.2 Vodného plánu Slovenska, ktorý je dostupný na <https://www.minzp.sk/sekcie/temy-oblasti/voda/koncepcne-aplanovacie-dokumenty/vodny-plan-slovenska-aktualizacia-2015/>.

Znečistenie živinami v podrobnom povodí (4-30-04-034)		Interval vypočítaný prostredníctvom modelu MONERIS
celkový dusík	kg/(ha.rok)	9,01 - 13,00
celkový fosfor	kg/(km ² .rok)	60,01 - 90,00

Tab. 4: Znečistenie živinami vypočítané prostredníctvom modelu MONERIS pre referenčné obdobie 2010 – 2015 (zdroj: VÚVH)

Opatrenia, ktoré sú zamerané na zníženie živinového a organického znečistenia spôsobeného nedostatočným čistením odvádzaných odpadových vôd alebo nedostatočným odkanalizovaním obcí spolu s opatreniami zameranými na zníženie vstupu živín z poľnohospodárstva popisujú kapitoly 8.1 a 8.2 Vodného plánu Slovenska, ktorý je dostupný na <https://www.minzp.sk/sekcie/temy-oblasti/voda/koncepcne-aplanovacie-dokumenty/vodny-plan-slovenska-aktualizacia-2015/>.

Kvalita vody

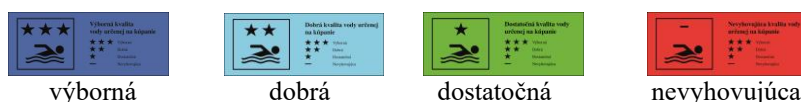
Mikrobiológia

Zdravotne významné ukazovatele mikrobiologickej kvality vody (*Escherichia coli*, črevné enterokoky) neprekročili v sledovanom období rokov 2011 – 2018 medzné hodnoty ustanovené v národnej legislatíve pre prírodné kúpaliská.

V hodnotení kvality VUK podľa požiadaviek európskej legislatívy bola v rokoch 2011 – 2018 Zemplínska šírava – Paľkov klasifikovaná ako výborná (najvyšší stupeň kvality).

Rok	2018	2017	2016	2015	2014
Klasifikácia VUK	 Výborná kvalita vody určenej na kúpanie	 Výborná kvalita vody určenej na kúpanie	 Výborná kvalita vody určenej na kúpanie	 Výborná kvalita vody určenej na kúpanie	 Výborná kvalita vody určenej na kúpanie

Význam symbolov:

Tab. 5: Vyhodnotenie kvality vody na VUK Zemplínska šírava – Paľkov podľa Vykonávacieho rozhodnutia komisie, z 27. mája 2011, ktorým sa podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2006/7/ES ustanovuje symbol na informovanie verejnosti o klasifikácii VUK a o zákaze kúpania alebo odporúčaní nekúpať sa.

Prehľad stavov kvality na všetkých VUK počas kúpacích sezón 2011 – 2018 a bližšie informácie o aktuálne platnej legislatíve pre vody na kúpanie sú dostupné na http://www.uvzsr.sk/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=168&Itemid=65.

Sinice (cyanobaktérie) a riasy

Na lokalite Zemplínska šírava - Paľkov je riasový fytoplanktón najčastejšie zastúpený viacerými druhmi rodu *Euglena* a inými zelenými bičíkvcami ako *Phacotus lenticularis*, *Ph. lendneri*, *Trachelomonas nigra*, *Cryptomonas cylindrica*, *C. phaseolus*, *Rhodomonas pusilla*, *Hymenomonas roseola*, *Ceratium hirundinella* a iné. Zastúpené sú aj chlorokokálne druhy ako *Schroederia setigera*, *Oocystella lacustris*, *Nephroclytium lunatum*, *Pediastrum boryanum* a iné. Pravidelne bývajú vo fytoplanktóne zastúpené aj desmídie s druhmi *Closterium limneticum*, *Staurastrum planctonicum*, *S. longipes*. Rozsievky bývajú zastúpené najmä druhmi *Fragilaria crotonensis*, *Asterionella formosa*, *Aulacoseira ambigua*, *A. granulata*. Z taxónov cyanobaktérií so schopnosťou tvoriť vodný kvet boli zaznamenané *Woronichinia naegeliana*, *Aphanizomenon* sp., *Microcystis aeruginosa* a iné druhy tohto rodu. V roku 2007 sa vytvoril na lokalite sinicový vodný kvet s dominanciou *Aphanizomenon* sp. V roku 2012 bol na lokalite dominantným druhom cyanobaktérií *Dolichospermum* sp.

V sledovanom období rokov 2013 – 2016 boli na lokalite zaznamenané riasy – *Phacolus lenticularis*, *Aulacoseira granulata*, *Ceratium hirundinella*, *Fragilaria crotonensis*, *Asterionella formosa*, *Cryptomonas* sp., *Oocystis* sp., *Aulacoseira* sp., *Trachelomonas* sp., *Desmodesmus* sp., *Staurastrum* sp., *Cydotella* sp., *Nasicula* sp. a cyanobaktérie – *Aphanizomenon flos-aquae*, *Planktolynghya contorta*, *Microcystis aeruginosa*, *Dolichospermum* sp., *Microcystis* sp. Hodnoty chlorofylu a sa pohybovali v rozmedzí od 0,8 do 155,8 µg/l, pričom medzná hodnota ukazovateľa je 50 µg/l. Chlorofyl a nad medznú hodnotu bol zaznamenaný na konci kúpacej sezóny v roku 2014. Prekročenie medznej hodnoty cyanobaktérií bolo zaznamenané v roku 2016 na konci kúpacej sezóny.

Počas kúpacej sezóny v roku 2017 boli na lokalite zaznamenané riasy – *Aulacoseira granulata*, *Phacotus lenticularis*, *Fragilaria* sp., *Trachelomonas* sp., *Asterionella* sp., *Desmodesmus* sp., *Staurastrum* sp., *Oocystis* sp., *Cryptomonas* sp., *Monoraphidium* sp. a cyanobaktérie – *Aphanizomenon flos-aquae*, *Microcystis flos-aquae*.

V sledovanom období rokov 2017 – 2018 nebola na lokalite prekročená medzná hodnota chlorofylu a. Hodnoty chlorofylu a boli v rozmedzí od 4,7 do 26,0 µg/l, maximálna hodnota 39,1 µg/l bola zistená v poslednom odbere na konci augusta 2018. Prekročenie medznej hodnoty cyanobaktérií nebolo zaznamenané.

Makroriasy a ostatné makrofyty

Pláž prírodného kúpaliska je tvorená upravovanými zatrávnenými brehmi, ktoré pozvoľna prechádzajú do vody so štrkovitým dnom. Obmývaná zóna pláže je na niektorých miestach bez porastu alebo je porast ostrovčekovito rozložený do rozličnej šírky – od 0,2 m do 2,0 m. Dominantnými druhmi sú sitina rozložitá (*Juncus effusus*), bahnička močiarna (*Eleocharis palustris*), ojedinele sa vyskytuje vrba popolavá (*Salix cinerea*). V blízkosti vody môžeme nájsť okrasu okolíkatú (*Butomus umbellatus*).

Vo voľnej vode sú prevládajúcimi taxónmi riečňanka prímorská (*Najas marina*), červenavec plávajúci (*Potamogeton natans*), menej sa vyskytuje červenavec hrebenatý (*Potamogeton pectinatus*). V obmývanej zóne sa vyskytujú krovité formy vrb (*Salix sp.*) a trávy z čeľade *Poaceae*. Na voľnej hladine sa vyskytujú trávy z čeľade *Poaceae*.

Posledný odber a vyšetrenie makrofytov boli vykonané v roku 2016.

Doplňujúce informácie ku kvalite vody

Okrem legislatívou stanovených ukazovateľov kvality vody na kúpanie sa nad rámec platných predpisov vyšetrujú na Zemplínskej šírave – Paľkove aj ďalšie ukazovatele (celkový fosfor, celkový dusík, celkový organický uhlík, nasýtenie vody kyslíkom, reakcia vody a farba). Ukazovatele nie sú považované za zdravotne významné (nemajú priamy zdravotný dopad na kúpajúcich sa) a vyšetrujú sa pre vytvorenie celkového obrazu o vývoji lokality jedenkrát pred začiatkom a jedenkrát počas kúpacej sezóny. Posudzovanie zistených hodnôt sa vykonáva porovnávaním s limitnými hodnotami, ktoré boli pre ukazovatele používané v minulosti (v súčasnosti majú len odporúčací charakter).

V období posledných piatich rokov (2014 – 2018) bolo na lokalite zaznamenané z pohľadu vyššie uvedených ukazovateľov mierne prekročenie ukazovateľa celkový fosfor (jedenkrát 2014 a jedenkrát v roku 2015, za limitnú hodnotu sa považuje 0,05 mg/l); taktiež bolo zaznamenané nasýtenie vody kyslíkom pod ustanovenú limitnú hodnotu (jedenkrát v roku 2016, za limitnú hodnotu sa považuje hodnota 80 – 200).

V súčasnosti sa realizuje na stredisku Paľkov výstavba novej kanalizácie, na ktorú budú napojené všetky objekty.

Dopady na zdravie

Žiadne poškodenie zdravia návštevníkov lokality VUK Zemplínska šírava – Paľkov nebolo zaznamenané.

Údaje o profile

Dátum vytvorenia profilu
Posledná revízia profilu vody na kúpanie
Dôvod revízie
Najbližšia revízia profilu vody na kúpanie

22. marec 2011
december 2019
aktualizácia údajov
podľa potreby

Spracovali:

ÚRAD
VEREJNÉHO
ZDRAVOTNÍCTVA
SLOVENSKEJ
REPUBLIKY

MINISTERSTVO
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Výskumný
ústav
vodného
hospodárstva

SLOVENSKÁ AGENTÚRA
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Slovenský hydrometeorologický ústav

Mgr. RNDr. MUDr. Ján Mikas, PhD.
hlavný hygienik Slovenskej republiky